

Maria Supryn

Janowiec, woj. lubelskie

Informator Archeologiczny : badania 21, 224-225

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JANOWIEC
woj. lubelskie

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badania prowadziła mgr Maria Supryn /autorka sprawozdania/.
Finansowało Muzeum w Kazimierzu Dolnym. Dwunasty sezon badań.
Zamek /XVI - XVIII w./.

Prace badawcze prowadzono tylko w niewielkim zakresie: we wnętrzu wieży wschodniej zamku oraz w rejonie ryzalitu północnego.

Jednym z wyraźnie wyodrębniających się elementów w bryle zamku janowieckiego jest cylindryczna wieża wschodnia /zwana często basztą południowo-wschodnią/. Analiza licza zewnętrznych murów wieży pozwala wysnuć przypuszczenie, że na przestrzeni wieków ulegała ona przebudowom. Badania architektoniczne i prace odgruzowawcze prowadzone we wnętrzu wieży potwierdziły te przypuszczenia. Wykazały, że pierwotnie, zapewne na początku XVI wieku, była ona wzniesiona jako czworoboczna /wymiary jej wnętrza wynoszą: 3,70 /bok północny/ x 3,80 /bok wschodni/ x 2,80 /bok południowy/ x 3,90 m /bok zachodni/. Mury czworobocznej wieży zachowane są w partii odpowiadającej kondygnacji przyziemia - wyżej od wewnątrz oraz na całej wysokości wieży od zewnątrz w czasie przebudowy zamku dokonywanej w 2 połowie XVI - 1 połowie XVII wieku uległa ona przekształceniu na cylindryczną. Odgruzowywanie we wnętrzu wieży prowadzono do poziomu, na którym odsłoniła się korona muru obwodowego zamku. Mur ten o grubości około 2,50 m przebiega we wnętrzu baszty na linii E-W przylegając do północnego muru wieży czworobocznej. W odsłoniętym pomieszczeniu przyziemia wieży poziom użytkowy jego wnętrza znajdował się w przybliżeniu, na poziomie korony odkrytego muru obwodowego. Jego wysokość, jak ustalono w badaniach architektonicznych, wynosiła 2,66 m. Nawarstwienia wypełniające przestrzeń między wspomnianym murem obwodowym a południową ścianą wieży wschodniej oraz południowymi odcinkami muru wschodniego i zachodniego wjeży eksplorowano metodami archeologicznymi, traktując te prace jako realizację wykopu XXXVI. Jego nieregularne wymiary wynosiły: 2,80 - 3,10 /na oś E-W/ x 1,25 - 1,30 m /na oś N-S/. W wykopie odsłonięto partie fundamentowe murów wieży wschodniej. Stwierdzono, że mury ściany południowej więżą się z murami ścian wschodniej i zachodniej. Mury te posadowione są na zwietrzałej skale wapiennej przemieszanej z brązową gliną. Dwa ostatnie wymienione mury w części północnej posadowione są na murze obwodowym zamku, który spoczywa także na calcu w postaci zwietrzałej skały wapiennej.

Układ stropu calca w wykopie, w postaci brązowej gliny piaszczystej, odpowiada istniejącemu spadkowi terenu w tej partii wzgórza i wskazuje na to, iż mury zewnętrzne zamku, w trakcie jego budowy poprowadzono po krawędzi wzgórza.

Z wykopu pochodzą pojedyncze zabytki ruchome najpewniej z początku XVI w.

W trakcie robót konserwatorskich, przy licu zewnętrznym zachodniej ściany pochodzącego z XVII wieku ryzalitu północnego, odsłaniano dolne partie tego muru dla zabezpieczenia licza muru.

Wzdłuż ściany zachodniej ryzalitu, w jej południowej części założono wykop XXXVII o wymiarach 6,00 x 1,20 m. Wykop zaczynał się w odległości 4,16 m od kurtyny północnej zamku.

Południowy odcinek muru zachodniej ściany ryzalitu, na długości około 6,50 m, to zachodnia ściana XIV - XVI-wiecznej wieży północnej odkrytej we wcześniej eksplorowanym we wnętrzu ryzalitu wykopie.

W wykopie pod warstwami nasypowymi, pochodzącymi głównie z destrukcji murów, odsłonięto na głębokości 0,35 - 1,50 m poziom użytkowy terenu, który otacza ryzalit z okresu jego funkcjonowania tj. z XVII - XVIII w.

Strop tej warstwy o spadku w kierunku zgodnym z nachyleniem stoku wzgórza zamkowego wskazuje, że pierwotnie krawędź ta była bardziej stroma niż obecnie. Niżej należały warstwy piaszczysto-gliniaste stanowiące najpewniej fragment nasypu ziemnego, obserwowanego dotychczas w północno-wschodniej i wschodniej części założenia, a związanego z wczesną fazą fortyfikacji zamku.

Pełniono również nadzory archeologiczne nad pracami odgruzowawczymi m.in. w baście przybramnej i w budynku bramnym.

Zabytki ruchome i dokumentacja znajdują się w PAK PKZ Oddział w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

JAROCIN woj. kaliskie Stanowisko 2	patrz późne średniowiecze
JAROSŁAW woj. przemyskie	patrz późne średniowiecze
JASTRZĘBIA, gm. Łowicz woj. akierniewickie Stanowisko 2	patrz późne średniowiecze
KAZIMIERZ BISKUPI woj. konińskie	patrz wczesne średniowiecze
KISZEWY, gm. Tuliszów woj. konińskie Stanowisko 38 - dwór	Muzeum Okręgowe w Koninie

Badaniami kierowała dr Lucja Pawlicka-Nowak. Uczestniczyli Jolanta Arabska i Zdzisław Lorek /autor sprawozdania/. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Trzeci sezon badań. Dwór obronny z połowa XVI w.

Kontynuowano badania na południe od wykopu przekrojowego z 1985 r. dążąc do określenia rozplanowania obiektu. Wytyczono 3 wykopy o łącznej powierzchni 170 m². Odsłonięto dalsze odcinki murów zewnętrznych /grubość 1,2 m/ i ścianą działową /gr. 1,0 m/ skrzydła południowo zachodnie, fragment muru zewnętrznego skrzydła południowo zachodniego, oraz okrągłej wieży /średnica 5,4/ umiejscowionej w założeniu murów tych skrzydeł.

Uzyskane duże ilości materiału w postaci ceramiki, metali oraz bogato zdobionych kafli uściślają wcześniejsze datowanie obiektu na 2 połowę XVI w.

Na podstawie dotychczasowych badań rysuje się możliwość, że dwór był zbudowany na planie krzyża z wieżami w założach.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

KISLAKI, gm. Tykocin woj. białostockie Stanowisko 1	Muzeum Okręgowe w Białymstoku
---	----------------------------------

Badania prowadziły: mgr Elżbieta Daniłczyk oraz Joanna Borowska. Finansował KZA w Białymstoku. Drugi sezon badań. Osada z około połowy XVI w.

Stanowisko położone jest na wschód od wsi, na wydmie przerywanej współczesnymi procesami eolitycznymi na kilka pagórków. Badania stanowią kontynuację prac prowadzonych w ubiegłym roku.